

רשות ניירות ערך

הצעת מתווה חקיקה להערות ציבור

פרק גורמי סיכון

(במסגרת פרויקט שיפור הדוחות)

סגל רשות ניירות ערך מזמין את ציבור המשתמשים בדוחות ליתן את
התייחסותו להצעת מתווה חקיקה זו.

יובהר כי טיוטת תיקון התקנות טרם אושרה במליאת הרשות.

הערות ותגובות תתקבלנה עד יום 26 במאי 2011.

אנשי קשר להערות:

עו"ד שריה אורגד ורו"ח רון עמיחי

טל': 02-6556444 פקס: 02-6513160

אפריל 2011

טיוטה זו הינה חלק מפרויקט שיפור דוחות, במסגרתו בוחן סגל הרשות היבטים שונים
הקשורים בדיווח על עסקי התאגיד בתשקיף ובדוחות התקופתיים והרבעוניים, ובאופן יישומו
של מודל הדיווח על ידי התאגידים המדווחים.

היבטים אלה כוללים את הצורך בהתאמת מבנה הדוחות (כגון על דרך של יצירת דוח ממשל
תאגידי והתאמת הוראות הגילוי בדוח הדירקטוריון), ביטול כפילויות בדרישות הגילוי (בכלל
זה, אל מול הגילוי הניתן במסגרת הדוחות הכספיים), קביעת הוראות גילוי לפי תחומי פעילות
(נדל"ן להשקעה), העברת הוראות גילוי בעלות תכלית דומה לפרקים ייעודיים (כגון פרק מימון
ונזילות) והיבטים נוספים. כל זאת, מתוך מטרה לצמצם את היקף הגילוי לגבי עסקי התאגיד
ולשפר את הרלוונטיות שלו.

3.....	א.תמצית מנהלים
3.....	1.פרויקט שיפור הדוחות ופרק גורמי סיכון
4.....	2. סקירה תמציתית של כללי הגילוי הנהוגים כיום
5.....	3.סקירת הליקויים במצב הנוכחי
6.....	4.מטרת הפרויקט
6.....	5.העקרונות שגובשו לשם התמודדות עם הליקויים
8.....	ב.אופן יישום העקרונות בחלוקה לסיכונים
8.....	1. סיכונים תפעוליים
8.....	2. סיכוני אשראי
9.....	3. סיכוני שוק
14.....	4. סיכום טבלאי
16.....	4.תרשים להמחשה – השתלבות בדרישות גילוי קיימות
17.....	נספח א': סקירת עיקרי הוראות הגילוי בקשר עם הסיכונים להם חשוף התאגיד
	נספח ב': הבדלים במידע הניתן היום בהתאם לדו"ח הועדה לעומת IFRS7 לעניין
20.....	מבחני רגישות לסיכוני שוק
	נספח ג': הצעה לבחינת רף מהותיות להצגת מבחן רגישות בכלל ולגבי מכשיר מסוים
21.....	בפרט

1. פרויקט שיפור הדוחות ופרק גורמי סיכון

סגל הרשות בוחן כחלק מפרויקט שיפור הדוחות היבטים שונים הקשורים בדיווח על עסקי התאגיד בתשקיף ובדוחות התקופתיים והרבעוניים, ואופן יישומו של מודל הדיווח על ידי התאגידים המדווחים¹.

ככלל, על מנת לקבל החלטת השקעה מושכלת ובוודאי בעולם בו קיימות אלטרנטיבות השקעה, על המשקיע להעריך בין היתר את התזרים שינבע לו מהשקעתו (בין בדרך של דיבידנדים/ריבית או בדרך של מימוש רווחי הון). אך בכך לא מתמצית מלאכתו – על המשקיע להוסיף ולהעריך את הסיכון כי התזרים החזוי יהיה שונה מהערכתו. פרק גורמי הסיכון אמור לתת מענה לגילוי הנדרש בנושא אחרון זה.

עמדת הסגל הינה שעל מנת לפשט את הדוחות, לשפר את הרלוונטיות שלהם וליתן מענה אפקטיבי לצרכי המידע האמורים, מוטב לרכז דרישות גילוי בעלות תכלית זהה או דומה במקום אחד, ולמקד את דרישות הגילוי.

ריכוז ומיקוד דרישות גילוי בעלות תכלית אחת יצמצמו את עלויות האיתור והניתוח של פריטי המידע על ידי משתמשי הדוחות ויובילו לביטול כפילויות מיותרות. בהקשר זה, מוצע לאחד ככל הניתן במסגרת הפרויקט דוחות בעלי אותה התכלית, לפצל דוחות בעלי תכלית שונה, ולהעביר פריטי מידע קשורים לדוח אחד. כך, שלאחר השלמת פרויקט פישוט דוחות, יהא מורכב הדוח התקופתי מן הדוחות הכספיים, דוח הדירקטוריון (בשמו החדש - דוח בדבר דיון וניתוח של ההנהלה), דוח תיאור עסקי התאגיד (הכולל פרק מימון ונזילות) ודוח ממשל תאגידי.

במסגרת זו, בוחן סגל הרשות את הצורך בביצוע התאמות לתיאור וניתוח גורמי הסיכון השונים אליהם חשוף התאגיד, ובכלל זה סיכונים שוק, סיכונים תפעוליים, סיכונים אשראי, סיכונים נזילות ואחרים.

מסמך זה נועד לעדכן, להבהיר ולפרש את דרישות הגילוי הקיימות בקשר עם גורמי הסיכון האמורים, למעט סיכון הנזילות המטופל במסגרת פרויקט נפרד בנוגע לפרק המימון והנזילות.

¹ היבטים נוספים בפרויקט כוללים, בין היתר, בחינה של הצורך בהתאמת מבנה הדוחות (כגון על דרך של יצירת דוח ממשל תאגידי והתאמת הוראות הגילוי בדוח הדירקטוריון), ביטול כפילויות בדרישות הגילוי (בכלל זה, אל מול הגילוי הניתן במסגרת הדוחות הכספיים), העברת הוראות גילוי בעלות תכלית דומה לפרקים ייעודיים (כגון פרק מימון ונזילות) והיבטים נוספים. כל זאת, מתוך מטרה לצמצם את היקף הגילוי לגבי עסקי התאגיד ולשפר את הרלוונטיות שלו. בעניין זה, ר' גם הודעה לחברות מאת מחלקת תאגידיים ברשות ניירות ערך שפורסמה בחודש פברואר 2010: http://www.isa.gov.il/Download/IsaFile_4688.pdf

2. סקירה תמציתית של כללי הגילוי הנהוגים כיום

כללי הגילוי החלים על גורמי הסיכון כוללים תמהיל של מקורות גילוי. רשימה חלקית של מקורות גילוי אלה תכלול את המקורות הבאים:

א. פרק תיאור עסקי התאגיד. במסגרת פרק זה נדרשים התאגידים המדווחים ליתן גילוי, בין היתר, לסיכונים השונים הנובעים מסביבתו המקרו כלכלית של התאגיד (כולל כימות אמדן ההשפעה של אירועים והתפתחויות), מן הענפים בהם הוא פועל (כולל מגבלות רגולטוריות, שינויים טכנולוגיים, תחליפים למוצרים ומבנה התחרות) ומן המאפיינים הייחודיים שבפעילותו (כולל תלות בלקוחות, בספקים, בצינורות שיווק ובעובדים), הליכים משפטיים ואיכות סביבה). מידע מרוכז אודות סיכונים אלה מצוי תחת הדיון בגורמי סיכון כנדרש על פי סעיף 39 לתוספת הראשונה לתקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיוטת תשקיף – מבנה וצורה), התשכ"ט-1969 (להלן: "התוספת הראשונה"). במסגרת סעיף זה נדרש התאגיד לסכם בקצרה את האיומים, החולשות וגורמי הסיכון הנובעים מסביבתו הכללית, מהענף ומן המאפיינים הייחודיים שבפעילותו. כמו כן, נדרש התאגיד לתת גילוי טבלאי של גורמי הסיכון, על פי טיבם ודירוגם בקטגוריות על פי השפעתם, לדעת ההנהלה, על עסקי התאגיד (גדולה/בינונית/נמוכה).

ב. התוספת השניה לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 (להלן – "התוספת השניה"). לאור ממצאי הועדה השניה לקביעת כללי הדיווח בדבר החשיפה לסיכונים פיננסיים ודרכי ניהולם (להלן: "הועדה"), נקבעו במסגרת התוספת השניה דרישות גילוי שונות בקשר עם סיכוני שוק, ובכלל זה פירוט האחראי על ניהול סיכוני השוק בתאגיד, תיאור סיכוני השוק שהתאגיד חשוף להם, מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק, הפיקוח על המדיניות שנקבעה, דוח בסיסי הצמדה, גילוי לגבי השווי ההוגן לפי מודל של מכשירים רגישים (היינו - מוצרים ושירותים הנסחרים בשוקי סחורות, מכשירים פיננסיים ומחויבות איתנה שמסולקת בכל אחד מאלה), מבחני רגישות לשינויים בשווי הוגן לפי מודל ומבחני קיצון, וכן ניתוח לפי מודל שווי הוגן בסיכון (VaR) לתאגידים שעיקר עיסוקם בתחום הפיננסי או במסחר במוצרים ושירותים הנסחרים בשוקי סחורות.

ג. כללי הגילוי בדוח הכספי. כללי הגילוי בדו"ח הכספי הנוגעים לסיכונים מצויים במגוון רחב של כללי חשבונאות מקובלים. רשימה לא ממצה כוללת את הכללים הבאים - (א) IAS PROVISIONS, CONTINGENT LIABILITIES AND CONTINGENT ASSETS - 37 הכולל, בין היתר, גילוי לגבי הפרשות (התקן אינו דורש למשל הכרה בהפרשות בגין הפסדים תפעוליים עתידיים); (ב) IFRS 8 - OPERATING SEGMENTS הכולל, בין היתר, גילוי לגבי מידת הסתמכות התאגיד על לקוחות עיקריים ומידע לגבי חשיפת הכנסות מלקוחות ונכסים לא שוטפים לפי אזורים גיאוגרפיים; (ג) IAS 36 - IMPAIRMENT OF ASSETS הכולל גילוי לגבי ירידת ערך נכסים לא שוטפים שונים (כגון מוניטין, קניין רוחני ורכוש קבוע); (ד) IAS 2 - INVENTORIES הכולל גילוי לגבי ירידת ערך מלאי; (ה) IFRS 7 -

FINANCIAL INSTRUMENTS: DISCLOSURES הנותן גילוי לגבי מהות והיקף הסיכונים הנובעים ממכשירים פיננסיים ואת האופן שבו הישות מנהלת סיכונים אלה, ובכלל זה סיכוני שוק, אשראי ונזילות. התקן אינו מחייב מתן גילוי לגבי סיכונים תפעוליים הנובעים ממכשירים פיננסיים, למעט סיכון האשראי.

נספח א' להצעת מתווה חקיקה זה כולל סקירה של עיקרי הוראות הגילוי הקיימות בקשר עם הסיכונים להם חשוף התאגיד.

3. סקירת הליקויים במצב הנוכחי

בפתח הדברים נציין כי ייתכן שמקורות הגילוי הנוכחיים המפורטים לעיל מספקים, יחדיו, את מירב האינפורמציה הדרושה עבור המשתמשים בדוחות הכספיים.

על אף האמור, מצא סגל הרשות מספר ליקויים, כמפורט להלן:

א. כפילות וסרבול. חוסר השילוב של מקורות הגילוי לכדי מקור אחיד ומובנה גורר פיזור של נתונים. הדבר גורר כפילות מיותרת וקושי בהבחנה בין עיקר לטפל.

כך, למשל, IFRS7 דורש גילוי על מידע כמותי מסכם אודות חשיפת התאגיד לסוגי סיכונים שונים, בהתאם למידע המוכן לצרכים פנימיים. בפועל, במקרים רבים תאגידי עונים על דרישה זו בין היתר באמצעות הצגת דוח בסיסי הצמדה זהה לזה הנדרש על פי התוספת השניה.

ב. ניתוח איכותי לא אחיד של גורמי הסיכון השונים. הגילוי הניתן לגבי גורמי סיכון אינו כולל בכל המקרים ניתוח של מהות הסיכון, היקף החשיפה הנובע מן הסיכון, מדיניות התאגיד בהתמודדות עם הסיכון, אופן יישום המדיניות ותוצאות המדיניות. היעדר ניתוח איכותי ואחיד פוגם ביכולת המשתמשים להעריך על פי המידע הניתן בדוחות את גורמי הסיכון השונים. חשוב לציין כי, צורת ההתייחסות של התאגיד וטיב הניתוח שלו כשלעצמם עשויים להיות מהותיים לא פחות מאשר תיאור הסיכונים בפועל.

ג. ניתוח גורמי הסיכון במנותק מן הגילוי לגבי עסקי התאגיד. הגילוי הניתן לגבי גורמי הסיכון התפעוליים ניתן לעתים במנותק מהקשרו ולכן מקשה על הבנת המתאם בין הסיכון לפעילות התאגיד. גורמי הסיכון התפעוליים השונים שלובים בדרך כלל בפעילות התאגיד. כך, לדוגמא, כניסת התאגיד לשוקים חדשים כולל בחובו הזדמנויות וסיכונים כאחד, אשר לעתים הנם שלובים זה בזה. על כן, הפרדת ניתוח ההזדמנויות מהערכת הסיכונים עשוי לפגום בהערכת המשתמשים את גורמי הסיכונים. באופן דומה, ניתוח שוקי המוצר שבהם פועל התאגיד כולל בחובו הערכה של מגמות והתפתחויות מחד, והערכת גורמי הסיכון הקשורים למגמות והתפתחויות אלה מאידך. לעומת זאת, קיימים גורמי סיכון אשר הערכתם דורשת בדרך כלל ניתוח מנקודת מבט פעילות התאגיד בכללותו, ולכן ניתוח נפרד שלהם עשוי להיות יותר רלוונטי. דוגמא לכך, בדרך כלל, הינם סיכוני השוק השונים.

ד. מהותיות. חלק מדרישות הגילוי לגבי סיכוני שוק כוללות חזקות באשר לרפי מהותיות אשר פורשו באופן מצמצם. כתוצאה מכך, ניתן לעיתים עודף מידע לגבי סיכוני השוק.

ה. יישום לא נאות של הוראות הגילוי לגבי סיכוני שוק. בבחינת אופן היישום של דרישות הגילוי לגבי סיכוני שוק בדוח הכספי ובתוספת השניה, נמצאו ליקויים רבים. להבנת הסגל, אלו נובעים ממורכבות דרישות הגילוי, מאכיפה שאינה מספקת, מכך שדרישות הגילוי בנושא זה מנותקות לכאורה מן הפעילות התפעולית של התאגיד, ומהיעדר היכרות מספקת של הנהלות התאגידיים עם דרישות הגילוי והבנת חשיבותן.

4. מטרת הפרויקט

מטרת הפרויקט הינה פישוט הדיווח ושיפור הרלוונטיות והוודאות של כללי הגילוי לגבי גורמי סיכון. שיפור זה יושג, בין היתר, באמצעות הפחתת הכפילויות, סידור פריטי המידע ושיפור ברמת הרלוונטיות שלהם, וכל זאת על מנת לאפשר לציבור המשקיעים לקבל החלטת השקעה מושכלת.

5. העקרונות שגובשו לשם התמודדות עם הליקויים

להלן תמצית העקרונות שגובשו על ידי סגל הרשות:

א. ניתוח מנקודת מבט ההנהלה. על פרק הסיכונים לתת דגש לניתוח איכותי של הנהלת התאגיד בדבר הסיכונים והחשיפות. על ניתוח ההנהלה להבהיר את מהות הסיכונים, היקף החשיפה הנובעת מהם, מדיניות התאגיד בהתמודדות עם הסיכון, אופן יישום המדיניות ותוצאותיה בפועל. ניתוח זה צריך להתבסס על האופן בו מנהל התאגיד את הסיכונים אליהם הוא חשוף.

ב. ניתוח הסיכונים בהקשר הרלוונטי. הסיכונים התפעוליים ינותחו על ידי הנהלת התאגיד בד בבד עם ניתוח הרכיבים הנוגעים להם מתוך תיאור עסקי התאגיד. ניתוח זה יקשר בין עסקי התאגיד לסיכונים הכרוכים בהם ויאפשר למשקיע לבחון את הסיכונים והתשואות הגלומים בתחומי הפעילות של התאגיד.

ג. טבלת ריכוז של הסיכונים. היות שניתוח הסיכונים מפוזר לאורך הדוח התקופתי, קיים צורך בטבלה המרכזת את כלל גורמי הסיכון אליהם חשוף התאגיד, על מנת להקל על המשתמשים בדוחות לאתר את הגילויים השונים, ולאפשר תמונה רוחבית על כלל הסיכונים. במסגרת זו, תיוותר החובה לציין את רמת ההשפעה של כל גורם סיכון על התאגיד בעיני הנהלה ותתווסף דרישה לציין השינוי ברמת ההשפעה ביחס לתקופה הקודמת.

ד. התמודדות התאגיד עם הסיכון. מוצע לדרוש ניתוח של מדיניות התאגיד בטיפול בגורמי הסיכון לגבי גורמי סיכון אשר השפעתם גדולה או בינונית (מבלי להתחשב בהשפעת

המדיניות האמורה). הגילוי יינתן במסגרת הטבלה על דרך של הפניה לתיאור הסיכון בפרק תיאור עסקי התאגיד. יודגש, כי הגילוי הטבלאי צריך לתת ביטוי לרמת ההשפעה של גורם הסיכון בהתחשב במדיניות התאגיד.

ה. צמצום כפילויות. מניעת כפל מידע לאורך הדוח התקופתי, אלא אם הדבר נחוץ לצורך ניתוח ספציפי של גורם סיכון מסוים.

ו. סיכון הנזילות. לאור העובדה שסיכון זה מטופל בנפרד במסגרת פרק המימון והנזילות, לא מצא הסגל לנכון להתייחס לסיכון זה גם במסגרת פרק גורמי הסיכון.

ז. מיזוג דרישות הגילוי בין התוספת השניה לבין IFRS7. בדרך זו ירוכז הגילוי בנושא סיכוני שוק במקום אחד ויוכפף לביקורת רואה החשבון המבקר. זאת, תוך צמצום דרישות אשר באופיין רלוונטיות פחות לתאגידי שאינם חשופים בפעילותם לסיכוני שוק ברמה מהותית.

ב.אופן יישום העקרונות בחלוקה לסיכונים

להלן האופן בו ראה לנכון סגל הרשות ליישם את העקרונות לגבי כל סוג סיכון:

1. סיכונים תפעוליים

מטבעם, סיכונים תפעוליים הם מגוונים ומשתנים מתאגיד אחד למשנהו. היות שמרבית הסיכונים התפעוליים אינם ניתנים לכימות בנקל ובדרך כלל לא קיימים מודלים מקובלים לכימות כאמור, סבור הסגל שבדרך כלל אמצעי הגילוי המתאים לסיכונים התפעוליים הנו הגילוי המילולי, תוך הבהרת אופי הסיכון, השפעתו על התאגיד ומדיניות הטיפול בו.

סיכונים תפעוליים קשורים קשר הדוק לפעילות התאגיד. עסקיו של כל תאגיד טומנים בחובם סיכונים לצד פוטנציאל לתשואה. לפיכך, לעמדת הסגל יש לקבוע מפורשות כי על התאגידים לקשור לאורך פרק תיאור עסקי התאגיד בין הסיכונים לתשואות הנובעים מפעילותם. לאור זאת, עמדת הסגל הינה שהגילוי העיקרי בדבר סיכונים אלה נכון שיינתן במסגרת פרק תיאור פעילות התאגיד בכללותה ופרקי תחומי הפעילות השונים, בהתאם לסעיפים השונים בתוספת הראשונה. כמו כן, התאגידים יידרשו שלא לחזור על גילויים שניתנו במסגרת חלקים אחרים בדוח התקופתי גם במסגרת פרק גורמי הסיכון.

גילוי לגבי סיכונים תפעוליים אשר לא ניתן לקשור אותם באופן סביר לגילוי הניתן בהתאם לדרישות באשר לתיאור עסקי התאגיד, יינתן במסגרת פרק גורמי הסיכון.

2. סיכוני אשראי

עם כניסתו לתוקף מחייב של IFRS7 הורחב משמעותית הגילוי הניתן במסגרת הדוחות הכספיים בקשר עם סיכון האשראי שאליו חשוף התאגיד.

לאור היקף הגילוי הנדרש בהתאם לתקן האמור ומתוך תפיסה לפיה רצוי להימנע מחזרות מיותרות בדוח התקופתי, הסגל סבור כי דרישות הגילוי האמורות מספקות מענה לצרכי המשקיעים.

יחד עם זאת, כאמור לעיל, יידרש התאגיד לכלול התייחסות לסיכוני האשראי במסגרת הטבלה המרכזת. כן מוצע לדרוש ניתוח של מדיניות התאגיד בטיפול בסיכוני האשראי אם השפעתם גדולה או בינונית (מדידת השפעתם תתבצע לצורך כך מבלי להתחשב בהשפעת המדיניות האמורה), ככל שלא ניתן גילוי לאמור בדוחות הכספיים בהתאם ל IFRS7.

הסגל בחן את ההבדלים בין הגילוי הנדרש בדבר סיכוני שוק על פי IFRS7 ובין זה הנדרש על פי התוספת השנייה². הסגל מצא כי הגילוי הנדרש על פי התוספת השנייה אינו חופף את זה הנדרש על פי IFRS7 למעט לגבי שני נושאים. **בנספח ב'** למסמך זה מוצגת טבלה של ההבדלים בין שני מערכי דרישות גילוי אלו.

הסגל שקל את הצורך לאחד את הגילוי לגבי סיכוני שוק על פי התוספת השנייה לזה הניתן בדוח הכספי. עמדת הסגל הינה כי קיים ערך רב בהעברת הגילוי אל תוך הדוח הכספי, במרוכז עם הגילוי הנדרש בהתאם ל- IFRS7. מבנה זה, יקבץ את הגילוי אודות סיכוני השוק של התאגיד במקום אחד, תוך מתן כלי למשקיע להעריך את השפעת סיכוני השוק על שווי ההון של התאגיד ועל הדוחות הכספיים שלו, כאשר נתונים אלה מבוקרים או סקורים, לפי העניין. יחד עם זאת, בתאגידים שלהם פעילות פיננסית משמעותית, ירוכזו הגילוי במסגרת פרק תיאור עסקי התאגיד וזאת מכיוון שהחשיפה לסיכוני שוק וניהולם מהווים נדבך מרכזי ובלתי נפרד מפעילותו העסקית השוטפת של התאגיד³.

להלן תפורט הצעת הסגל באשר לאופן האחדת וריכוז הגילוי, בהתייחס לרכיבי הגילוי השונים:

א. דוח על המצב הכספי על פי בסיסי הצמדה - סעיף 34(א) ב-IFRS7 דורש גילוי למידע כמותי מסכם אודות חשיפת התאגיד לכל סוג של סיכון הנובע ממכשירים פיננסיים. גילויים אלה צריכים להיות מבוססים על המידע המוכן לצרכים פנימיים לאנשי מפתח ניהוליים של היישות (כהגדרתם ב-IAS24). בנוסף, סעיף 34(ג) דורש מהתאגיד לתת מידע על ריכוזי סיכון. על פי רוב, יישום דרישה זו בפועל משמעותה פילוח הדוח על המצב הכספי על פי בסיסי הצמדה, בדומה לגילוי הניתן לפי סעיף 2 לתוספת השנייה – "דוח בסיסי הצמדה"⁴. יחד עם זאת, סעיף 4(ב) לתוספת השנייה קובע כי ניתן לכלול מידע הניתן על פי תוספת זו במסגרת הדוחות הכספיים רק אם מלוא המידע הנדרש לפי תוספת זו נכלל בהם. בפועל, נראה שלא נעשה שימוש רב בסעיף זה, בעיקר ככל הנראה, בשל

² סוגיה זו נבחנה גם כן במסגרת הוועדה השנייה לקביעת כללי הדיווח בדבר החשיפה לסיכונים פיננסיים ודרכי ניהולם (בהתייחס לטיוטת תקן IFRS7).

³ בכוונת סגל הרשות לפרסם בעתיד הנחיה אשר תפרט את הגילוי הנדרש בפרק תיאור עסקי התאגיד מתאגידים שלהם פעילות פיננסית משמעותית.

⁴ דרישות הגילוי אינן חופפות במלואן. בפרט, IFRS7 דורש גילוי במתכונת הדיווח להנהלה. דה-פקטו כיום הגילוי ברוב המוחלט של החברות זהה לחלוטין לדוח בסיס הצמדה בדוח הדירקטוריון. יחד עם זאת, אם תבוטל הדרישה בדוח הדירקטוריון אין זה מובטח שמצב זה יימשך.

ההבדל בדרישות הגילוי בנוגע לניתוחי רגישות. לפיכך, מוצע לכלול דרישת גילוי זו במסגרת הדוחות הכספיים⁵.

ב. מבחני רגישות - עמדת הסגל הינה כי IFRS 7 נותן מענה חלקי בלבד להשפעת סיכוני השוק על שווי ההוגן של התאגיד. זאת, מן הטעם שניתוחי הרגישות על פי תקן זה נדרשים רק ביחס להשפעתם על הרווח או ההון העצמי החשבונאי. וזאת בה בשעה שדווקא השינוי בשווי ההוגן הוא זה שאמור להשפיע על מחיר ניירות הערך של תאגיד. כך, לדוגמה, לא ניתן יהא לראות את מלוא ההשפעה של סיכוני השוק על מכשירים פיננסיים שאינם נמדדים לפי שווי הוגן או על הסכמים חוץ מאזניים, מכיוון ששינויים בשוויים אינו משפיע על הרווח וההון העצמי החשבונאי. יחד עם זאת, מתוך הבנה כי לתאגידים שונים רמת סיכון שונה וכי נגזר מכך שהמידע הנדרש על ידי המשקיעים בניירות הערך שלהם שונה, סגל הרשות סבור כי היקף הגילוי לגבי סיכוני שוק יקבע בהתאם לרמת הסיכון של התאגיד.

לגבי תאגידים שלהם פעילות פיננסית משמעותית - יינתן גילוי מלא בהתאם לכללים הנהוגים כיום כמפורט בתוספת השניה לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

לגבי תאגידים שלא עונים לאפיון זה, הגילוי בביאור יתבסס על המידע הנדרש בהתאם ל-IFRS7, בתוספת פרטים מסוימים הניתנים כיום במסגרת הגילוי על פי התוספת השניה, במקרים בהם המידע בהתאם ל-IFRS7 לא משקף כיאות את מלוא היקפם של סיכוני השוק.

רשימת הפרטים:

1. התאמת הערך במבחן - במקרים בהם ההשפעה של סיכון השוק אינה משתקפת ברווח או בהון העצמי החשבונאי יהיה צורך להתאים את ההשפעה להשפעה על השווי ההוגן;
2. השימוש במודל ה-VaR חלף מבחני רגישות - IFRS 7 מאפשר שלא להציג מבחני רגישות אם השתמש התאגיד במודל ה-VaR⁶. הוועדה עמדה על כך כי מודל זה מספק אכן גילוי חשוב אך לא קיים תחליף לביצוע והצגת מבחני רגישות לשם מתן גילוי באשר לסיכון הגלום לתאגיד ממשתני שוק. המשבר הפיננסי האחרון חיזק עוד יותר את שאמרה הוועדה באשר לקושי האינהרנטי המהותי לבסס על נתוני עבר בחינת קשרים בין משתני שוק כמו גם לחזות את השתנותם העתידית. עוד הוסיפה הוועדה כי חסרון נוסף של מודל ה-VaR הוא בהיותו "קופסא שחורה"

⁵ יצוין כי IFRS 7 מאפשר הכללת הגילוי הניתן במסגרת הדוח התקופתי בדוחות הכספיים, ואולם לא נהוג לעשות בכך שימוש.

⁶ פטור כזה קיים בסעיפים 40 ו-41 ל-IFRS7.

בעוד שמבחני רגישות נותנים לקורא תמונה רחבה יותר. לפיכך, מוצע כי גם במידה שתאגיד מסוים ביצע מבחן ערך בסיכון (VaR), ניתוח זה לא יבוא במקום ביצוע ניתוחי רגישות במתכונת ה"רגילה";

3. הערכים האפשריים של משתני השוק לצורך מבחני הרגישות – סגל הרשות בחן האם על מבחני הרגישות להיות מבוססי כלל (Rule Based) או מבוססי עקרונות (Principle Based). מבחני הרגישות שנקבעו בתוספת השניה הינם מבוססי כלל (שינויים מעלה מטה של 5%-10% במשתני השוק), בעוד שמבחני הרגישות הנהוגים ב-IFRS7 הינם מבוססי עקרון (שינויים שהיו אפשריים באופן סביר במשתנה הסיכון הרלוונטי). על מנת להקל אל מול הוראות הגילוי הנוכחיות, מציע סגל הרשות כי ניתן יהיה להשתמש במבחני הרגישות הקבועים ב-IFRS7, ובלבד שיינתנו לכל הפחות ארבעה מבחני רגישות (מעלה ומטה, שניים לכל כיוון). זאת, בעיקר מן הטעם שמכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים מורכבים לרוב אינם מתנהגים בצורה לינארית ביחס לשינוי בסיכון השוק, ולפיכך לניתוח רגישות של ערך אחד לכל כיוון תרומה מועטה להבנת סיכוני התאגיד;

4. תרחישי קיצון - המשבר הפיננסי האחרון, חידד את חשיבותה הגדולה של בחינת הסיכון הגלום לתאגיד גם בתרחישים החורגים ממתחם הסבירות. אשר על כן, מתחדדת ביתר שאת החשיבות לביצוע מבחני רגישות לתרחישי קיצון, כנדבך משלים למבחני הרגישות לשינויים האפשריים באופן סביר. לאור זאת, מציע סגל הרשות לכלול מבחן רגישות לתרחישי קיצון, במתכונת הקיימת כיום בתוספת השניה;

5. גילוי בברוטו או בנטו – לגבי השאלה האם נדרש להציג את סיכום החשיפה לכל סיכון שוק של התאגיד או את החשיפה של כל מכשיר בנפרד, סבור סגל הרשות כי השאלה של אופן ההצגה שזורה בשאלת מהותיות הסיכון של המכשירים השונים. לפיכך, מציע סגל הרשות כי שאלת רמת פירוט המידע תוכרע על פי מבחן מהותיות. מבחן מהותיות מוצע כלול ב**נספח ג'** למסמך זה. יצוין כי גם בהקשר זה הבליט המשבר האחרון את הצורך בגילוי התנאים והסיכון הגלום במכשירים מסוימים או קבוצת מכשירים בעלי מאפיינים דומים אשר מהותיים לשוויו ההוגן של התאגיד או שהסיכון בהם מהותי ביחס לתאגיד;

6. ניתוחי רגישות עבור סחורות - התוספת השניה דורשת כיום ביצוע מבחני רגישות גם עבור מוצרים או שירותים הנסחרים בשוקי סחורות (commodities) ("סחורות") אף אם אלו סווגו כמלאי. הסגל סבור כי דרישת גילוי זו מציגה תמונה חלקית של הסיכון הכרוך בפעילותו של התאגיד, וכי יש לה מקום בדרישות הגילוי אודות סיכוני שוק רק אם נבחנים סיכונים אלה באשר לכלל פעילותו של התאגיד

- גם זו המוערכת לעתיד. ונבהיר, לא קיימת דרישה להערכת שווי מלאה לתאגיד על בסיס היוון תזרים מזומנים עתידי. ללא דרישה להערכת שווי שכזו, לא קיים בסיס המידע לניתוח מלא אודות רגישות שווי התאגיד לסיכוני שוק (לדוגמה, לא קיים מידע על רגישות המכירות העתידיות והמרווח הגולמי לסיכוני שוק). בנוסף, בויתור על גילוי תוצאות מבחני הרגישות לסחורות אין לדעת סגל הרשות אובדן מידע מהותי למשקיע מאחר שהתנהגות שירותים או מוצרים אלה הינה לינארית ביחס למחיר השוק ועל כן ניתן לאמוד את הסיכון הטמון ביתרות המלאי בקלות יחסית. נוסף על האמור, ככל שהמוצרים או השירותים כאמור מהותיים לתאגיד, מידע אודות השפעת מחירי השוק שלהם על תוצאות הפעילות של התאגיד יוסבר בפירוט במסגרת דו"ח בדבר דיון וניתוח ההנהלה. יחד עם זאת, יובהר שלא יהיה צורך לבצע מבחני רגישות לסחורות רק אם אלו הן חלק מהמלאי ובתנאי שלא קיימים מכשירים נגזרים להם התאגיד צד אשר נכס הבסיס בהם הנו סחורות;

7. ניתוחי רגישות עבור התקשרויות איתנות - כאשר קיימות לתאגיד התקשרויות איתנות שאינן מקבלות ביטוי מלא במסגרת הדוחות הכספיים יידרש הוא לכלול ניתוחי רגישות אשר ישקפו נכונה את השפעת סיכון השוק על שווי ההוגן. יחד עם זאת, מוצע כי לצורך יישום מבחני הרגישות לא יכלול המונח "התקשרויות איתנות" הסכמי שכירות נדל"ן שאינם מוכרים ככנס או התחייבות בדוחות הכספיים. זאת, בכדי להקל אל מול המצב הקיים, וכן בשל הגילוי הניתן בנושא זה במקומות שונים אחרים כגון: הנחיית גילוי בנוגע לתחום פעילות נדל"ן להשקעה.

ג. הסברים וגילוי איכותי - קיים משקל רב להסברי ההנהלה אודות החשיפה לסיכוני שוק ואופן ניהולם, ועל כן נדרשים התאגידים לתת הסברים אלה כחלק בלתי נפרד מניתוחי הרגישות. גילויים אלה נדרשים הן מכוח התוספת השניה, והן מכוח סעיף 33 ל-IFRS7. סגל הרשות סבור כי המבנה המוצע ידגיש את משקלם של ההסברים המלווים אותו ויאפשר לקורא הדוחות לקבל תמונה כוללת על חשיפת התאגיד לסיכוני שוק בצורה תמציתית אך ממצה.

ד. גילוי בדוחות הרבעוניים ובדיווחים מיידיים - סגל הרשות סבור כי על תאגידים לתת גילוי באופן שוטף לשינויים מהותיים בקשר לחשיפה לסיכוני שוק, בין אם מכוח שינוי במכשירים הרגישים ובין אם מכוח שינוי במצב השוק. בהקשר זה שב ומדגיש הסגל את שנכתב בדוח הועדה, לפיו יש לדווח בדיווח מיידי על שינויים מהותיים בחשיפה לסיכוני השוק כתוצאה משינוי אקסוגני או אנדוגני לתאגיד. גם שינוי באסטרטגיה, אשר לו עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות התאגיד או על שווי, צריך להתפרסם לציבור כדיווח מיידי.

עם זאת, וכפי שציינה הוועדה, אין צורך בדרישת דיווח חדשה על מנת ששינוי מהותי בחשיפה לסיכוני שוק או באסטרטגיית התאגיד בתחום דיווח כאמור, שכן תקנה 36 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 בנוסחה הקיים כבר מחייבת לעשות כן.

תשומת לב לכך שבהתייחס לגילוי בדוח הרבעוני, תקן חשבונאות בינלאומי 34 (IAS34) קובע בסעיף 15 כי:

"למשתמש בדיווח כספי ביניים של ישות תהיה גם גישה לדיווח הכספי השנתי העדכני ביותר של אותה ישות. לפיכך, אין זה נחוץ לספק בביאורים לדיווח כספי ביניים עדכונים בלתי משמעותיים יחסית למידע, שכבר דווח בביאורים לדיווח השנתי העדכני ביותר. הסבר לגבי אירועים ועסקאות, שהם משמעותיים להבנת השינויים במצב הכספי ובביצועי הישות מאז מועד הדיווח השנתי האחרון, הוא שימושי יותר במועד הביניים."

גישה זו תואמת את גישת הסגל לפיה, אם חלו שינויים בהתייחס לסיכוני השוק אשר הינם מהותיים לעסקי התאגיד, הרי שנדרש לתת את הגילוי אודותם במסגרת הדו"ח הכספי הרבעוני.

ה. גילוי אודות חשיפת התאגיד לסיכוני שוק במהלך תקופת הדיווח – סעיף 2(א)(9) לתוספת השניה דורש מתן גילוי למבחני רגישות נוספים מקום בו לא שיקפו נתוני סוף שנת הדיווח את החשיפה שהיתה לתאגיד במהלך שנת הדיווח. דרישת גילוי זו הינה רחבה יותר מפרקטיקת היישום של הדרישה המקבילה בסעיף 42 ל-IFRS7. IFRS7 דורש גילויים נוספים במצבים בהם ניתוחי הרגישות אינם משקפים את הסיכון הגלום במכשיר פיננסי, כאשר גילויים אלה אינם בהכרח ניתוחי רגישות נוספים⁷ והפרקטיקה המקובלת הינה להחילם בהתייחס למכשירים פיננסיים שקיימים במאזני התאגיד לסוף השנה. אם כן, דרישת הגילוי בתוספת השניה רחבה יותר, שכן היא דורשת ביצוע מבחני רגישות נוספים, לגבי כל מכשיר רגיש (גם אם אינו מכשיר פיננסי), והיא חלה על החשיפה הקיימת במהלך השנה ולא רק על מכשירים שברשות התאגיד בסוף השנה. הסגל סבור, כי ניתן להקל על התאגידים המדווחים, ולהסתפק חלף דרישות הגילוי הרחבות בהתאם לתוספת השניה, בגילוי הנדרש ב-IFRS7, וזאת בשל העובדה שעל התאגידים לתת דגש רב יותר לשינוי בחשיפות במהלך השנה במסגרת הדיווח השוטף, כאמור לעיל.

⁷ התקן דורש גילוי לכך שמבחני הרגישות אינם מייצגים והסיבות לכך. בהנחיות הביצוע של התקן (IFRS7 IG) בסעיפים 37-40, מפורטים גילויים לדוגמה ליישום דרישת הגילוי, אשר אינם כוללים ביצוע מבחני רגישות נוספים.

1. גילויים נוספים – התוספת השניה דורשת מתן גילוי כללי איכותי אודות סיכוני השוק ובכלל זה, זהות האחראי על סיכוני שוק בתאגיד, תיאור סיכוני השוק, מדיניות התאגיד בניהול סיכוני השוק והפיקוח על המדיניות שנקבעה. מוצע להשאיר דרישות גילוי אלה על כן, ולשלבן במסגרת הגילוי האחידה על סיכוני שוק בדוחות הכספיים.

2. הגדרת סיכוני שוק - מוצע לאור הדימיון בהגדרת סיכוני שוק בתקנות דוחות תקופתיים ומיידיים ובכללי חשבונאות מקובלים להחליף את הגדרת סיכוני שוק בתקנות בהגדרה הבאה: "סיכוני שוק כמשמעותם בעקרונות החשבונאיים המקובלים וכללי הדיווח הכספי המקובלים". כמו כן במקום "מכשיר פיננסי" יבוא "מכשיר רגיש".

4. סיכום טבלאי

התשקיף יכול פרק גורמי סיכון. בפרק זה יתוארו סיכונים שלא ניתן היה לשלבם במקומות אחרים במסגרת תיאור עסקי התאגיד. סיכונים אלו יתוארו על פי אותו מבנה בו יתוארו סיכונים אחרים קרי, ניתוח של מהות הסיכון, היקף החשיפה הנובע מן הסיכון, מדיניות התאגיד בהתמודדות עם הסיכון, אופן יישום המדיניות ותוצאות המדיניות.

תיאור הסיכונים השונים יהיה בעיקרו מפורז במקומות שונים במסגרת תיאור עסקי התאגיד. לשם נוחות הקריאה יכול פרק גורמי הסיכון טבלת ריכוז של כלל גורמי הסיכון אליהם חשוף התאגיד, תוך הפניה ספציפית מן הטבלה למיקום בו מתואר הסיכון הרלוונטי. במסגרת הטבלה, תיוותר החובה לציין את רמת ההשפעה של כל גורם סיכון על התאגיד בעיני ההנהלה ותתווסף דרישה לציין השינוי ברמת ההשפעה.

להלן תיאור מבנה הטבלה המוצע:

א. עמודות הטבלה:

1. כותרת הסיכון;

2. הפניה ספציפית לסעיף הרלוונטי המתאר את הסיכון ואת אופן ההתמודדות של התאגיד עם הסיכון (עבור גורמי סיכון שהשפעתם על התאגיד ללא טיפול גבוהה או בינונית);

3. דירוג של השפעת הסיכון על התאגיד לדעת ההנהלה (גבוהה/בינונית/נמוכה);

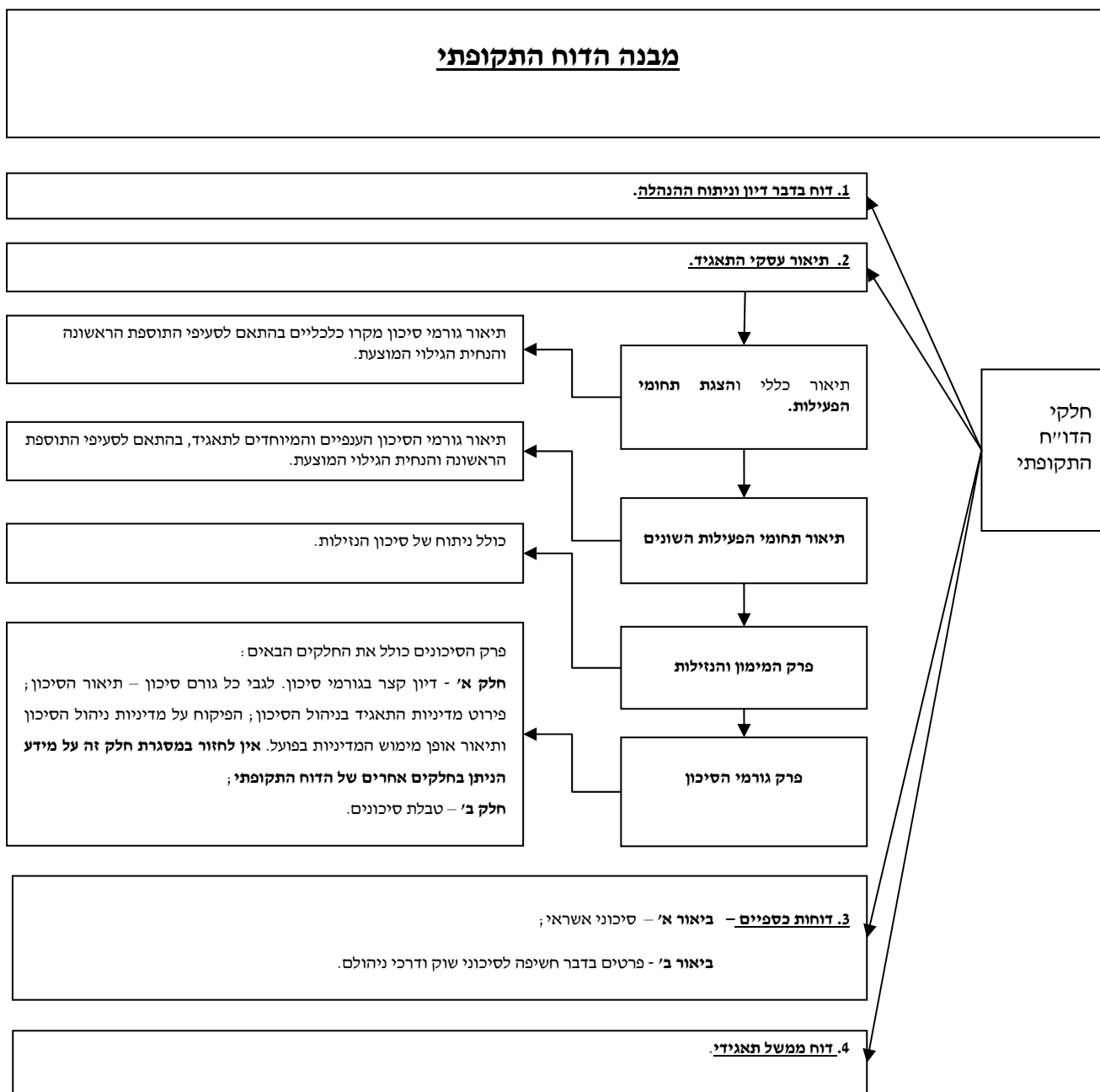
4. ציון האם עוצמת הסיכון גדלה, קטנה או נותרה ללא שינוי ביחס לשנת הדיווח הקודמת.

ב. יובאו תחילה הסיכונים ברמת הסיכון הגבוהה, לאחריהם הבינונית ולבסוף הנמוכה.

ג. תבוטל החלוקה הנדרשת כיום לסיכונים הנובעים מסביבתו הכללית של התאגיד, לאלו הנובעים מהענף ולאלו הייחודיים לפעילותו.

נשוב ונדגיש כי דירוג השפעת הסיכון הנו פועל יוצא של שני רכיבים – עוצמת הפגיעה בתאגיד אם גורם הסיכון יתממש וההסתברות להתממשותו, תוך התחשבות בהערכת התאגיד את השפעת ניהול הסיכונים המתבצע על ידה.

למען הסר ספק יובהר כי על טבלת הסיכונים לרכז את כל הסיכונים הכרוכים בפעילות התאגיד. בהתאם, נדרש תאגיד לכלול גם סיכוני נזילות, סיכוני אשראי וסיכוני שוק אשר מהווים לדעת ההנהלה גורם סיכון מהותי במסגרת הטבלה, תוך הפניה לתיאור סיכונים אלה במקומות המתאימים.

א. סיכוני שוק

- 1.א. דרישות גילוי מכוח סעיפים 10 ו-48 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (הוראות הגילוי מפורטות בתוספת השניה):
במסגרת התוספת השניה נדרשים פריטי הגילוי הבאים:
- האחראי על ניהול סיכוני השוק בתאגיד לרבות פרטים אישיים המעידים על כישוריו לבצע את תפקידו. כמו כן, באם לא מונה אחראי, יפורטו הסיבות לכך.
 - תיאור מפורט של סיכוני השוק שהתאגיד חשוף להם.
 - מדיניות התאגיד בניהול סיכוני שוק - גילוי זה מתאר בין היתר את ייעוד ניהול סיכוני השוק, תיאור חלוקת האחריות והיקף הסמכויות בכל הנוגע לניהול החשיפות ושינויים בהן.
 - הפיקוח על המדיניות שנקבעה, לרבות אופי, היקף ותדירות הבדיקות של הדירקטוריון וכן פירוט אודות מנגנוני ההגנה הפנימית וגילוי במקרה של היעדר תיעוד נאות.
 - דוח בסיסי הצמדה – הכולל פילוח של כל סעיפי הדוח על המצב הכספי.
 - מבחני רגישות למוצרים או שירותים הנסחרים בשוקי סחורות, מכשירים פיננסיים ומחויבות איתנה שמשולקת בכל אחד מאלה. תאגיד נדרש לבצע לפחות ארבעה מבחני רגישות: עליה וירידה של 5%-10% בגורם השוק, וכן בחינה נוספת במקרה בו היה שיעור שינוי יומי גבוה מ-10%⁸. תאגיד רשאי לקבץ מספר מכשירים יחד לצורך מבחני הרגישות בתנאי שהם מגיבים באופן דומה לשינויים באותם גורמי שוק, נמדדים באותה שיטת הערכה ותוצאות מבחן הרגישות לא היו שונות מהותית לולא הקיבוץ.
 - גילויים נוספים נדרשים במקרה בו משנה התאגיד את המודל למדידת שווי הוגן או שחל שינוי מהותי בהנחות או בתחזיות על פיהן קבע התאגיד את השווי ההוגן.
 - במידה וההשפעה על הרווח החשבונאי שונה מהותית מתוצאות מבחני הרגישות כפי שמשקפים בגילוי זה ניתן לתת הסבר וגילוי נוסף בקשר לכך.
 - גילוי במקרה ששינוי שבועי מצטבר בגורם שוק שחל בפועל בעשר השנים האחרונות היה עלול לפגוע בהנחת העסק החי של התאגיד.
 - שווי הוגן בסיכון, VaR - גילוי מורחב לגבי תאגידיים שעיקר עיסוקם בתחום הפיננסי.

⁸ לעניין זה ראה גם עמדה משפטית מספר 105-22: פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק.

א.2. דרישות גילוי מכוח IFRS7 :

- סעיף 33 : החשיפות לסיכון שוק וכיצד הן נוצרו; המטרות, המדיניות וההתליכים של התאגיד לניהול הסיכון והשיטות למדידת הסיכון; שינויים כלשהם שחלו בכל אחד מאלה.
- סעיף 34 : מידע כמותי מסכם אודות החשיפה לסיכון שוק, בהתאם למידע המוכן לצרכים פנימיים לאנשי מפתח ניהוליים (כהגדרתם ב- IAS24); ריכוזי סיכון שוק, אם לא ניתן להם גילוי במקום אחר.
- סעיף 40 : מבחני רגישות. נדרש ניתוח רגישות של כל אחד מהסוגים של סיכון שוק שאליהם התאגיד חשוף, תוך הצגת האופן בו הרווח או הפסד והון עצמי היו מושפעים על ידי שינויים שהיו אפשריים באופן סביר (reasonably possible) במשתנה הסיכון הרלוונטי (מדובר במבחן גמיש יותר מזה הקיים בתקנות). כמו כן נדרש גילוי אודות השיטות וההנחות ששימשו בהכנת ניתוח הגישות ושינויים בהן.
- סעיף 41 : תאגיד רשאי לתת גילוי אודות ניתוח כגון VaR וזאת במקום הגילוי הנדרש על פי סעיף 40. התקנות מחייבות תאגידים מסוימים לבצע ניתוח VaR וזאת בנוסף לניתוח הרגישות הבסיסי יותר.
- במידה וניתוחי הרגישות אינם משקפים את הסיכון הגלום, נדרש הסבר נוסף.

ב. סיכונים תפעוליים

כאמור בגוף המסמך, הגילוי אודות סיכונים תפעוליים פזור בגוף הדוח התקופתי וזאת מכוח הגילוי הנדרש על תיאור עסקי התאגיד כמפורט בתוספת הראשונה לתקנות ניירות ערך (פרטי תשקיף וטיוטת תשקיף – מבנה וצורה, התשכ"ט-1969), ומידע מרוכז אודות סיכונים אלה מצוי תחת הדיון בגורמי סיכון כנדרש על פי סעיף 39 לתקנות האמורות. במסגרת סעיף זה נדרש התאגיד לסכם את האיומים, החולשות וגורמי הסיכון הנובעים מסביבתו הכללית, מהענף ומן המאפיינים הייחודיים שבפעילותו. כמו כן, נדרש התאגיד לתת גילוי טבלאי של גורמי הסיכון, על פי טיבם ודירוגם בקטגוריות על פי השפעתם, לדעת ההנהלה, על עסקי התאגיד (גדולה/בינונית/נמוכה).

ג. סיכוני אשראי

עיקר דרישות הגילוי אודות סיכוני אשראי מצוי בדוחות הכספיים מכוח IFRS7. להלן עיקר דרישות הגילוי הרלוונטיות לעניין זה :

- סעיף 9 : באם התאגיד ייעד הלוואה או חייב בשווי הוגן דרך רווח והפסד, עליו לתת גילוי לחשיפה המרבית בגין סיכון אשראי של הלוואה או החייב במועד הדיווח, וכן לסכום בו נגזרי אשראי קשורים או מכשירים דומים מפחיתים את אותה חשיפה. כמו כן נדרש גילוי אודות שינוי בשווי ההוגן של המכשיר שניתן

לייחס לשינויים בסיכון האשראי של הנכס הפיננסי, וכן לשינוי בשווי ההגון של כל נגזר קשור כאמור.

- סעיף 10: גילוי דומה לגילוי בסעיף 9 לגבי התחייבויות פיננסיות שיועדו כשווי הגון דרך רווח והפסד.
- סעיף 11: גילוי אודות השיטות ששימשו את התאגיד לצורך גילוי בהתאם לסעיפים 9 ו-10. במקרה והמצגים בסעיפים אלה אינם מייצגים נאמנה את השינויים בשווי ההגון הנובעים מסיכון האשראי, יינתן הסבר לסיבות לכך.
- סעיף 16: גילוי אודות שינויים בחשבון הפרשה להפסדי אשראי (ככל שקיים כזה).
- סעיף 33: החשיפות לסיכון אשראי וכיצד הן נוצרו; המטרות, המדיניות והתהליכים של התאגיד לניהול הסיכון והשיטות למדידת הסיכון; שינויים כלשהם שחלו בכל אחד מאלה.
- סעיף 34: מידע כמותי מסכם אודות החשיפה לסיכון אשראי, בהתאם למידע המוכן לצרכים פנימיים לאנשי מפתח ניהוליים (כהגדרתם ב-IAS24); ריכוזי סיכון אשראי, אם לא ניתן להם גילוי במקום אחר.
- סעיף 36: גילוי אודות הסכום המייצג באופן הטוב ביותר את החשיפה המרבית לסיכון אשראי במועד הדיווח (מבלי להתחשב בטוחות כלשהן ובהסכמי קיזוז למיניהם); סכומי בטוחות והסכמי קיזוז; איכות האשראי של נכסים שאינם בפיגור; ערך של נכסים שלגביהם הושג הסדר ואלמלא כך היו בפיגור;
- סעיף 37: ניתוח הגיול של נכסים פיננסיים בפיגור; ניתוח נכסים פיננסיים לגביהם בוצעה ירידת ערך; לגבי כל אחד מהסכומים הללו, ניתוח של בטוחות שברשות התאגיד ואומדן שוויים ההגון אם מעשי לקבוע אותו.
- סעיף 38: לגבי בטוחות או אמצעי אחר לחיזוק אשראי שקיבלה היישות – מהות הנכסים וערכם בספרים ומדיניות המימוש שלהם (אם לא ניתן להמירם בנקל למזומן).

נספח ב': הבדלים במידע הניתן היום בהתאם לדו"ח הועדה לעומת IFRS7 לעניין מבחני רגישות לסיכוני שוק

<u>IFRS7</u>	<u>גילוי בהתאם לדו"ח הועדה</u>	<u>נושא</u>
רווח והון עצמי	שווי הוגן	<u>הערך במבחן</u>
reasonably possible	5% ו-10%	<u>מבחני רגישות</u>
אין	קיימים (מבחן פשטני)	<u>מבחני קיצון (stress)</u>
VaR אם התאגיד ביצע	אין	<u>פטור ממבחני רגישות</u>
נתון לשיקול דעתה של היישות. נדרש מידע לגבי כל סיכון. הפרקטיקה המקובלת היא הצגת סיכום של החשיפה.	קיימת בצורה מוגבלת	<u>אפשרות קיבוץ נתונים</u>
רק מכשירים פיננסיים	כולל גם מלאי (שהוא commodity) והתקשרויות איתנות	<u>אוכלוסיה במבחן</u>
גילוי נוסף (בדרך כלל ללא מבחני רגישות), תוך הסבר מדוע ניתוחי הרגישות אינם מייצגים. חל רק על מכשירים פיננסיים המצויים במאזני התאגיד בסוף השנה.	ביצוע מבחני רגישות נוספים, לכל חשיפה לגורם שוק, גם אם החשיפה איננה קיימת לסוף השנה	<u>גילוי נוסף כאשר החשיפה משתנה במהלך השנה</u>

עקרונות מנחים למבחן המהותיות:

1. המבחן צריך להיות פשוט לחישוב.
2. על מבחן המהותיות להתייחס לפרמטרים של שווי הוגן.

מוצע להגדיר את מבחן המהותיות כפונקציה של שווי ההוגן של התאגיד. באשר לתאגיד שמניותיו נסחרות יימדד שווי מערך מניותיו בשוק. על מנת למנוע הטיות בשל תנודות יומיות של שוק המניות, השווי ההוגן של התאגיד יימדד כממוצע של 5 ימי המסחר שקדמו למועד הדוחות ("מבחן שווי השוק"). לגבי תאגידים אחרים, המדידה תיעשה ביחס להון העצמי במאזן, בערכו המוחלט ("מבחן ההון העצמי")⁹.

מכשיר אשר שווי ההוגן יהווה 5 אחוזים או יותר משווי ההוגן של התאגיד או מכשיר ששווי ההוגן לאחר ביצוע מבחן הרגישות יהווה 5 אחוזים או יותר משווי ההוגן של התאגיד יחשב כמהותי.

בנוסף מוצע כי המבחן המוצע יהווה חזקה בלבד למהותיות מכשיר מסוים, ובשל כך יהיה ניתן לסתירה. סתירת החזקה תתאפשר במקרים בהם מבחן המהותיות האמור יניב תוצאות בלתי סבירות בשל עיוותים הנובעים מתנאי השוק או מעיוותים חשבונאיים (למשל, היעדר מסחר במניית התאגיד או השפעה חשבונאית חריגה על ההון העצמי כתוצאה משינוי מדיניות חשבונאית). תנאי לסתירת החזקה יהיה גילוי לאי יישום המבחן, הסיבה לאי יישומו וכן המבחן החלופי שנקט לזיהוי מכשירים מהותיים. על התאגיד ליישם באופן עקבי את המבחן החלופי בכל אותם מועדים בעתיד בהם תהיה מניעה מלעשות שימוש במבחנים שלעיל (יוער כי בדרי"כ יהווה מבחן ההון העצמי חלופה מועדפת למקרה בו מבחן שווי השוק לא ניתן ליישום).

⁹ מבחן ההון העצמי הוא גם פשוט וגם בעל הגיון פנימי – ההון העצמי הנו כרית הביטחון של בעלי האג"ח. לפיכך, בחברה שלה היקפי אג"ח מונפקים גדולים והון עצמי נמוך יהיה זה מעניין לראות את ההשפעה של סיכוני השוק על הון עצמי זה שכן שחיקה מהותית שלו מהווה שחיקה מהותית של אותה כרית ביטחון (אף אם ההשפעה אינה מהווה אחוז מהותי משווי האג"ח). לפיכך, אף כי מבחני הרגישות הנם לשווי ההוגן ולא להון העצמי החשבונאי, ובכדי לא לחייב תאגידים למדוד את השווי ההוגן של ההון העצמי רק לצרכי מדידת סיכוני השוק, בחרנו במבחן זה. הישוב ההון העצמי בערכו המוחלט בא לטפל באותם מקרים בהם לחברה הון עצמי שלילי. למבחן זה קיים רציונל שכן אם ההון העצמי שלילי וקרוב לאפס השפעתם של סיכוני שוק עשויה להיות משמעותית, בעוד שעבור הון עצמי שלילי בעל ערך גדול ההשפעה קטנה יותר.